

HARRAN ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ
HARRAN UNIVERSITY FACULTY OF THEOLOGY

ULUSLARARASI
MEVLÂNA VE MEVLEVÎLİK
SEMPOZYUMU

INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON MAWLANA JALAL AL-DIN RUMI
AND MAWLAWISM

Mevlâna Celaleddin Rumi'nin 800. doğum yıldönümü anısına

BİLDİRİLER
II

26–28 EKİM 2007

ŞANLIURFA

ULUSLARARASI MEVLANA VE MEVLEVİLİK SEMPOZYUMU BİLDİRİLERİ-II**ISBN**

978-605-89998-2-4

Düzenleyen Kuruluşlar

Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Şanlıurfa Mevlevihanesi Yaşatma ve Kültür Derneği

Editörler

Prof. Dr. Abdurrahman ELMALI
Prof. Dr. Ali BAKKAL

Düzenleme Kurulu

Başkan: Prof. Dr. Abdurrahman ELMALI

Sekreteryası: Dr. Hüseyin KURT

Prof. Dr. Ali BAKKAL, Prof. Dr. Musa Kazım YILMAZ, Prof. Dr. Adnan DEMİRCAN, Prof. Dr. Yusuf Ziya KESKİN, Doç. Dr. Murat AKGÜNDÜZ, Yrd. Doç. Dr. Cüneyt GÖKÇE, Yrd. Doç. Dr. Harun ŞAHİN, Yrd. Doç. Dr. İ. Hakkı İNAL, Yrd. Doç. Dr. Yasin KAHYAOĞLU, Yrd. Doç. Dr. Ahmet ASLAN, Dr. Celil ABUZER, Dr. Halil ÖZCAN, Dr. Kadir PAKSOY, Dr. Veysel KASAR, Dr. Vehbi ŞAHİNALP, Okt. Kadir ALPEREN, Okt. Abdülkadir AYDIN, Okt. Mehmet OYMAK

Bilim ve Danışma Kurulu

Prof. Dr. İbrahim DÜZEN
Prof. Dr. Ethem CEBECİOĞLU
Prof. Dr. Osman TÜRER
Prof. Dr. Mustafa KARA
Prof. Dr. Abdullah ÖZBEK
Prof. Dr. Abdülhakim YÜCE
Prof. Dr. İsmail YAKIT
Prof. Dr. Ali BAKKAL
Prof. Dr. Musa Kazım YILMAZ
Prof. Dr. Adnan DEMİRCAN

Dizgi-Tasarım

Arş. Gör. Dr. Hüseyin KURT
Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

Grafik Tasarım

Öğr. Gör. Haldun ÖZBUDUN
Harran Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi

Adres

Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Osmanbey Kampüsü/ Şanlıurfa

TOPRAĞIN ATEŞLE SEMASINDA MEVLANA

Yrd. Doç. Dr. H. Serdar MUTLU*

“Her yol Allah’a, bir olana götürür. Ben sema ve musiki yolunu seçtim”

Mevlana

Özet

Uğraşı gösterdiğim sanat seramiklerinde araştırma konusu olan Mevlana'nın tasavvuf ve sema anlayışı; sadece İslam dünyasında değil Batılı felsefe, psikoloji, sosyal bilimcileri ve sanatçıları da etkisi altına aldığı gözlenmiştir. Bu eşsiz insan sayesinde mistik İslamla tanışan Batı, günümüz kent insanlarının ruhsal ve toplumsal sorunlarının çözümünde yeni yöntemler geliştirir. Bu sayede batılı bilim adamı ve sanatçılar mistik islamın hoşgörüsü ile tanışıp, batılı sufi kavramıyla kendilerinden söz ettirmişlerdir.

Farklı bir yöntem arayışında olan bu çalışmamızın amacı; Hz.Pir'in tasavvuf ve sema anlayışından esinlenerek, seramik malzemenin olanakları doğrultusunda zengin bir plastik anlatım dili oluşturmaktır. Seramik malzemenin biçimlendirme kolaylığından, sırların sıcaklık karşısındaki sürpriz renk geçişlerinden yararlanılarak, yüzeysel kabartmalar ve seramik heykel çalışmaları yapılmıştır.

Bu yorumlamalar seramiklere yüzey kabartmaları ve üç boyutlu biçimler olarak yansıtılmıştır. Yorumlanan 80 parça seramik heykel ve düzenlemeler **Unesco 2007 Mevlana Yılı** kutlamaları çerçevesinde, Türk Amerikan Derneği (Şubat-Ankara) sergi salonunda sanatseverlere sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Mevlana, Hz. Pir, Tasavvuf, Toprak, Ateş, Şems, Sema, Semazen, Seramik, Aşk, Ruh.

MEVLANA IN THE DANCE OF CLAY AND FIRE

Abstract

UNESCO has declared 2007 as UNESCO Year of birth of Mevlana Rumi, a popular religious poet. There have been various celebrations of this year all around the world there. The present study which we first try to combine Islamic mysticism or Sufi philosophy and dance in clay aims to investigate if one could find a way of expression which can associate the philosophy of Mevlana and the art of ceramic. From Genesis of humankind started with the creation of Adam till now, clay has become human being in the dance of clay and fire wrapped into psyche by the Lord's predestination. Mevlana, St. Pir, was one of the Lord's Saints. He was nourished by the Saints before his time and uniting his love to the Lord with music and dance, he has made a name for himself for over 700 years. He abridged his love as saying that “we said these words impassionedly, not just to make conversation. A heart doesn't perish in a grave”.

Key words: Mevlana Rumi; St. Pir; Mysticism; Clay; Fire; Whirling Dervish; Ceramic; Love; Soul

* İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü, hsmutlu@inonu.edu.tr

HAMDİM, PİŞTİM, YANDIM...

İnsanlık tarihinin öykülenmeye başlanmasından beri sanat, yine insanlık tarihiyle birlikte anılmaktadır. Sanatla insanlığın bu buluşması ve ortak bir kader oluşturması rastlantısal değildir. İnsanlık yeryüzündeki varlığını koruyabilmek ve yaşamını sürdürebilmek için farklı arayışlara girmiştir. Günümüzde de henüz sonlanmamış olan bu arayışlarında, insanlık doğayı ve doğada yer alan maddeleri yaşamı lehine kullanmayı keşfetmiştir. Geçmişin deneyimleriyle oluşturduğu yansıtıcı bilinç ve birikiminin de desteklediği yaratıcılığı, insanın doğayla olan bu ilişkisinde de onu yalnız bırakmamış; doğadaki maddeleri, ihtiyaçlarına veya soyunu sürdürebilme çabalarına göre kullanması sürecine katkı olarak, estetik ve sanatsal duyarlılığı eklemiştir.

İnsanlığın bu mücadeleleri içinde ortaya çıkan bir sanat ya da yaratıcı oyunlardan biri de, su içmek, yiyecek yemek gibi kendini hayatta tutacak temel gereksinimlerini karşılayan davranışlarını yürütürken kap olarak kullandığı ve toprağı estetik duyarlılığıyla işleyerek elde ettiği, seramiktir. Seramiğin tarihi ile insanlığın varoluşunun aynı dönemde olduğu varsayılmaktadır¹. Diğer sanat dalları gibi seramik sanatı da insanoğlunun ihtiyaçları doğrultusunda kap sanatı niteliğiyle ortaya çıkar. Örneğin, Kalkolitik dönemde, Suriye civarlarına gelen ve topraktan bir ürün elde edebilmek için aylarca yerleşik kalan göçebelerin, hemen balçıkla sıvanan evler ve çanak çömlek yaptıkları bilinmektedir². Seramiği toplu yaşama geçişte ve bir araç olarak kullanmaya başlayan insanlık, kullandığı malzemenin kolay biçimlenebilmesi nedeniyle, yiyecek saklama ve süsleme yapmanın yanı sıra, kişisel duygu ve düşüncelerini de bu anlatım diliyle gösterebilmiş ve insanın teknolojiyi keşfetmesinin ilk işaretlerini vermiştir³.

İnsanın böylesine iç içe yaşadığı belki de hayatı paylaştığı, içsel sohbetler ettiği seramiğin gelişimi, toplumların sosyo-kültürel ve ekonomik evreleriyle aynı doğrultudadır⁴. Bir ülkenin seramik sanatının gelişmişliği, bize o toplumun çağdaşlaşma yolundaki önemli atılımlarının göstergesi olarak bilinmektedir⁵.

İnsanın bilinçlenmesi, doğaya egemen olma ve kendini sonsuzlaştırma eğilimiyle yaptığı gözlemler, belki de her şeyin hareket halinde olmasını fark etmesi ile başlar. Bu farkında oluş insana tekerleğin icadını daha sonra da çarkın keşfini sağlamıştır. Yaşamı ve tarihi değiştiren savaşlara da yön veren tekerleğin icadı ile insan kendini yeni bir dönemin ve üretimin içinde bulur.

Endüstri çağı diye bilinen bu dönemde insan, üretimin bir parçası olarak kentlerin şekillenmesinde etkin olur. Ancak 21.yüzyılda kentlerin tek düze yaşamı, insanlarda ruhsal bunalımları beraberinde getirir. Doğadan uzaklaşan insanların giderek ‘Yalnız Ada’ya dönüştüğü gözlenir⁶. Bu dönüşümü engellemek için, sosyal bilimler, felsefe ve psikoloji alanlarındaki bilim adamları, yeni yöntem-bilim arayışlarına yönelmişlerdir. İnsanlığı etkileyen düşüncülerin yaşam ve inanç felsefelerine getirdikleri farklı yaklaşımlara başvurma, bu arayışların birkaçını oluşturur.

Bunlardan biri de Hz. Mevlana’nın evrensel hoşgörüsü ve mutlak varlığa duyduğu aşkı ve insanın nefsinin yenme yolundaki tasavvuf deneyimlerini, günümüz toplumlarına nasıl uyarlanabilirliği olmuştur.

Mevlana’nın diğer mutasavvuf ve aşk şairlerinden ayrıcalığı kainatın ve içindekilerin sürekli hareket halinde olmasını fark etmesidir. Mevlana, Kuran’da Allah’ın her an farklı bir sıfatla tecelli ettiğini, böylece her şeyin yenilenecek sonsuz bir hareket halinde olduğunu fark eder. Bu farkında oluş Onun, mutlak varlığa ulaşmada araç olarak sema’yı kullanmasına, şiir-gazel ve tasavvuf musikisi ile zengin içsel ve görsel bir anlatım diliyle evrenselleşmesini sağlar.

Bu eşsiz insan sayesinde mistik İslamla tanışan Batı, günümüz kent insanlarının ruhsal ve toplumsal

¹ Seramik Tanıtım Komitesi. Türkiye’de Seramik: Toprakla Ateşin Öyküsü, Grup 7 İletişim Hizmetleri, 2003 İstanbul.

² Matson, F.R. Technological development of pottery in Northern Syria during the Calcholithic age. Journal of the American Ceramic Society, 28(1) 20-25, 1945.

³ Tite, M.S., Kılıkoğlu, V., Vekinis, G., Review article: Strength, Toughness and thermal shock resistance of ancient ceramics, and their influence on technological choice. *Archaeometry*, Cilt: 43, Sayı: 3, ss. 301-324, 2001.

⁴ Özgünel, Ç., Toprağın Ateşle Dansı (DomusM), s:6-İstanbul.

⁵ H.Read, Sanatın Anlamı, çev:G.İnal-N.Asgari, İstanbul 1960, İş Bankası Yayınları

⁶ H.Serdar Mutlu, Özgün Seramik Yüzeylerde Teknik ve Estetik Gerilimler, Sanatta Yeterlik Tezi, H.Ü. Ankara 1998

sorunlarının çözümünde yeni yöntemler geliştirir¹. Bu sayede batılı bilim adamı ve sanatçılar mistik islamın hoşgörüsü ile tanışıp, batılı sufi kavramıyla kendilerinden söz ettirirler².

“Çoğu sosyal bilimi şaşkıncu biçimde 13.yüzyılın hanıkulade sufi aşk şairi olan ve Batıda Rumi diye bilinen Mevlana’yı keşfettiğini ve O’ndan alıntılar yaptığını, entelektüel ve eğitim seviyesi yüksek kişilerce de bilindiğini vurgular³. Batılı ülkelerde meditasyon, terapi ve empati gibi isimlerle insan ruhunun kötü düşüncelerden arınma metodlarına örnek alınan bu eşsiz insan; Kuran ve sünnetin hoşgörüsü ışığında İslamı estetik bir tarzda yeniden yorumlar...”⁴

Çağımız toplumsal sorunlarının çözümünde; bilim adamı ve araştırmacıların yanı sıra sanatçıların da önemli rollerinin olduğu bir gerçektir. Günümüz kentlerinde yaşayan sanatçılar, uğraşı gösterdikleri sanat dallarında toplumları etkileyen evrensel doğrular ve düşünceleri, çağdaş değerlere yansıtarak sorunları çözmeye alternatif arayışlarını sanatseverlere sunma çabaları gösterirler. Farklı malzeme ve tekniklerle ifade edilen bu yaklaşımlardan biri de sanat seramiğidir.

Uğraşı gösterdiğim sanat seramiklerinde araştırma konusu olan Mevlana’nın tasavvuf ve sema anlayışı; sadece İslam dünyasında değil Batılı felsefe, psikoloji, sosyal bilimcileri ve sanatçıları da etkisi altına aldığı gözlenmiştir. Bu eşsiz insan sayesinde mistik İslamla tanışan Batı, günümüz kent insanlarının ruhsal ve toplumsal sorunlarının çözümünde yeni yöntemler geliştirir⁵. Bu sayede batılı bilim adamı ve sanatçılar mistik islamın hoşgörüsü ile tanışıp, batılı sufi kavramıyla kendilerinden söz ettirmişlerdir⁶.

İki yıllık araştırmamızın teorik bilgileri ışığında; sema ayinleri, semazenlerin dönüşleri ve giysileri ile tasavvuf musikisinin sema’ya etkileri canlı izlenimlerle desen ve fotoğraflara aktarılmıştır.

Bildiri başlığını kısaca açarsak; Toprak; Mevlana’yı, Ateş Şems’i ve Sema, Mutlak varlığa duyduğu aşka kavuşmada bir aracı temsil eder. Toprak su ile yoğrulur ve şekil alacak, kuruyacak ve aşk ateşiyle pişecektir. Tıpkı şekillenen çamurun, pişmeden seramik olamayacağı gibi, Mevlana’da Şemsle pişmeden kendisi olamayacağını”Hamdım, piştim, yandım”sözleriyle özetleyecektir.

Bildirimizin konusu olan Mevlana’nın tasavvuf anlayışında sema ve aşk ne anlama gelmektedir kısaca bakalım. Bilindiği gibi; sema kelime olarak; işitmek, duymak anlamına gelir⁷. İlk yaradılan insanla(Hz.Adem) başlayan sema, Mevlana’da olgunlaşıp evrenselleşmiştir.Ona göre sema: Dostun hallerini görmek, lahut perdelerinden Hakk’ın sırlarını duymaktır.Mevlana sema’yı, aşkın ve içkin duygularını, dostun darbeleri karşısında başsız ve ayaksız bir top gibi dönüşlerle ona koşmak olarak tanımlar⁸. Sema, Anadolu’da Mevlana’nın dışında ünlü mutasavvuf Hacı Bektaşî Velî’de de görülür(semah). Ancak, Mevlana’daki sema kadar coşkulu ve evrensel boyutta değildir. Mevlana vecd ile koşarak sema ederken; İnsanı aşan şiirler ve gazelleri görünmeyen alemde, görünen aleme düşürür⁹. O, mutlak varlığa olan aşkı, tutkun ve içkin duygularını; müzik, şiir ve gazellerle zenginleştirip, engin hoşgörüsü ile yoğurarak yaptığı sema’yı Şems’le pişirmiş ve olgunlaştırıp evrenselleşmiştir.

Bu coşkunun sonunda dev bir yapıt olan Mesnevi doğmuştur. Mevlana Mesnevi’yi, Kuran ve sünnet ışığında estetik tarzda hoşgörüsüyle yeniden yorumlayarak insanlığa sunmuştur. Mesnevi’nin her çağda ve her yerde etkili olacağını Mevlana şu sözleriyle dile getirir: Allah’a kâsem ederim ki bir zaman gelecek Mesnevinin okunmadığı yer kalmayacak. Başka bir sözünde; Bizim sözlerimiz herkesi etkiler, çünkü onları ciğerden değil gönülden söyledik.Gönül de toprak altında çürümez, diyerek her çağda ondaki aşk ateşinin bütün insanlığı ısıtacağı mesajını verir. Batı ülkelerinde Mevlana’nın bu denli sevilmesi ve Mesnevisinin okunması bu mesajını doğrular niteliktedir.

¹ Mustafa Merter, Hal Psikolojine Doğru, Keşkül-Batı,Ocak-Mart 2003, İst. s:93-96

² Ali Köse, Avrupalıların Mistik İslamla Tanışmaları, Keşkül-Batı,Ocak-Mart 2003, İst. s:93-96

³ Lyn Wilcox, Sufizm ve Psikoloji, çev: Orhan Düz, İstanbul-2001, s:226

⁴ Beytur.M.Bahari Mesnevi Gözüyle Mevlana,İst.1965,s:96). Lyn Wilcox

⁵ Mustafa Merter, Hal Psikolojisine Doğru, Keşkül-Batı,Ocak-Mart 2003, İst. s:93-96

⁶ Ali Köse, Avrupalıların Mistik İslamla Tanışmaları, Keşkül-Batı,Ocak-Mart 2003, İst. s:93-96

⁷ Süleyman Uludağ, Erken Dönem Sufilerinde Sema, Keşkül Sufi Gelenek ve Hayat, İstanbul 2007-Kış, s:11

⁸ Ahmet Taşgetiren, Görüyormuş gibi, yakın,beraber, Tasavvuf Dergisi,6,sayı 14,Ankara 2005,s:10-11

⁹ Feridun,B.Ahmed-i Sipehsalar, Mevlana ve Etrafındakiler (Risale), s.126-127.

Aşkı kainatın ruhu olarak gören Mevlana, bu sayede insanın mutlak varlığın kaynağına yöneleceğini bildirir. Ona göre aşk; Allah'ın sırlarını içeren önemli bir araçtır. Alem ise bu aşkın diyarıdır¹. Mevlana Mesnevisinde: Aşkı zahmetle iç içe görür; tek başına aşkın bir anlam ifade etmediğini, aşkılık derdinin gönül iniltisinden belli olduğunu söyler². Mevlana tasavvufu, kişinin benliğinden kurtulup bir 'Hiç' olduğunu anlaması, yegane mutlak varlığın aşkında nasıl yok olduğunun bir özeti olarak tanımlar³.

Emirler, bilginler ve sufiler cenderesinde sıkışıp kalan Mevlana, Şems'le medresenin tekdüze yaşamından koparak yenilenme evresine geçer⁴. Mevlana'nın tasavvufi yaşamını ve bilgilerini alt üst eden Şems, onun evrenselleşmesinde etkin olur. Mevlana ve Şems mutlak varlık aşklarında iki denizin birbirine karışmaları gibi kendi aşklarında yok olurlar.

Mevlana'da bitmek bilmeyen aşk ve tutkulu sema anlayışı; Batılı ressamın desen, baskı resim ve tablolarında, İslam dünyasının minyatür, tezhip ve hat sanatında sıkça işlenmiştir. Mevlana, resmin dışında (Fausto Zonaro-Devişler), işitsel ve görsel sanatlar olan film, müzik, heykel ve seramik sanatında da işlenen konular arasındadır. Ancak günümüz seramik sanatında kısıtlı ele alınmış olan Mevlana, "Semazen" gibi belirli kalıpların dışına çıkarılmamıştır.

Farklı bir yöntem arayışında olan bu çalışmamızın amacı; Hz.Pir'in tasavvuf ve sema anlayışından esinlenerek, seramik malzemenin olanakları doğrultusunda zengin bir plastik anlatım dili oluşturmaktır. Bu anlamda seramik malzemenin biçimlendirme kolaylığından, renkli surların sıcaklık karşısındaki sürpriz renk geçişlerinden yararlanılarak, yüzeysel kabartmalar ve seramik heykel çalışmaları yapılmıştır.

Bu yorumlamalar seramiklere yüzey kabartmaları ve üç boyutlu biçimler olarak yansıtılmıştır.Yorumlanan 80 parça seramik heykel ve düzenlemeler UNESCO'nun 2007 MEVLANA YILI kutlamaları çerçevesinde, Türk Amerikan Derneği Ankara sergi salonunda şubat 2007 de sanatseverlere sunulmuştur.

Araştırma ve esinlenmede; Mevlana-Şems karşılaşması, derviş sohbetleri, zikir usulleri, selamlama, sema-sema ayinleri ile gönül kapısı ve manevi yolda ilerleme basamaklarına yönelik çalışmalar sanatsever ve O'nu sevenlere sunulmuştur. Çalışmalarda seramik malzeme, cam, ahşap, metalik yıldızlar, mumlar ve farklı müzik formlarında ney dinletisi ile zengin görsel ve işitsel bir anlatım dili kullanılmıştır.

Mevlana, tasavvuf ve sema anlayışının görselleştirilmeye çalışıldığı bu eserlerin diğer sanat dallarındaki sanatçılara da esin kaynağı olacağına inanıyorum.

Aşağıda çalışmalarımızdan örnekler verilmektedir.

¹ Naim Şahin,Mevlana C.Rumi ve G.W.F. Hegel'de Aşk varlığının Birliği ve Ölüm Meselesi, Selçuk Üniv. X.Milli Mevlana Kongresi Tebliğleri, Konya, 2002, s:275

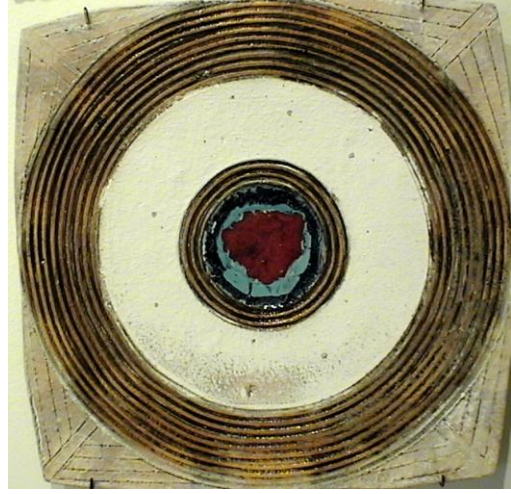
² Mesnevi C.1,s.16

³ Beytur.M.Bahari Mesnevi Gözüyle Mevlana,İst.1965,s:96

⁴ Recep Bilginer,Çağdaşımız Mevlana,Uluslararası Mevlana Şöleni 15-17 Aralık 2000 Ank.s:147-148

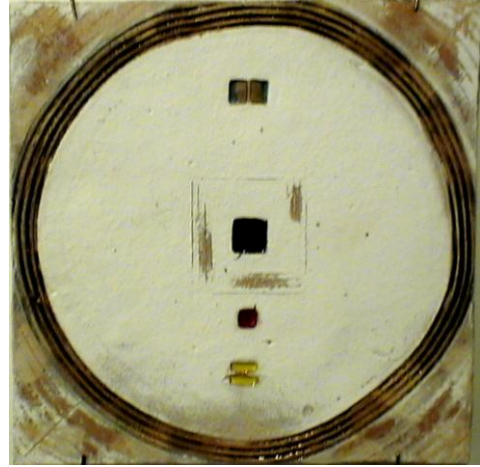
Kainatın Yaradılışı (37x37x0,8 cm)

Tasavvufta mükemmel insan olarak bilinen Hz.Muhammed'in nuru, kainat ve bütün canlılardan önce yaratıldığı Kuran'da belirtilir.Bu nurun 10 parçasından biriyle Kainat, biriyle insan ve diğer sekiz parçasından tüm canlıların yaratıldığı mesajından esinlenerek yapılan düzenleme; kare biçimli ve dairesel çizgilerden oluşur. Dıştaki dairesel çizgiler gezegenlerin dönüş yörüngelerini ve 12 imamı, içteki dört dairesel çizgi Hak dinleri ve imamlarını simgeler. Ortadaki kırmızı renk Hz.Muhammed'in nurunu,Türk mavisi gökyüzü ve sonsuzluğu, koyu mavi hoşgörüyü ve beyaz ruhun saflığını anlatmak için seçilmiştir.Kare düzenlemenin kenar üçgenlerindeki çizgisel arayışlar, derviş takkelerindeki simgeleri toprak ve siyah renk, yaşam ve ölümü tanımlar.

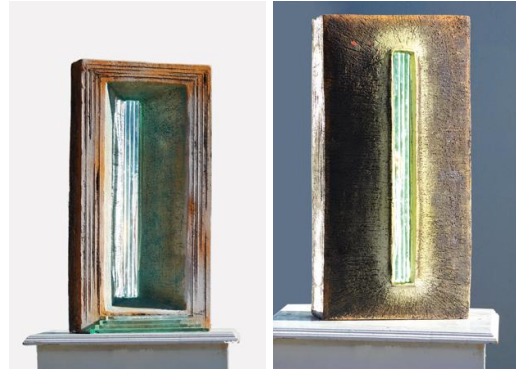

Kainatın Merkezi (37x37x0,8cm)

Dünyanın her yerinden ona yönelerek namaz kılınan Kabe,İslam Dininde Allah'ın yeryüzündeki evi,çekim merkezi olduğu kabul edilir.Bu nedenle düzenlemenin ortasına yerleştirilmiştir.Üst kısımda Levhi Mahfuz'da korunduğuna inanılan Kur'an imgesi, Kabenin etrafında 4 Hak Dini niteleyen 4 çizgi,altta kırmızı yaşamı ve Nübüvveti,hemen altında iki sarı renk ölmeden ölmeyi ve ölümü simgeler.Beyaz renk,Kabe'nin zemin mermerlerini,kenardaki dört halka Hak dinlerin ve imamlarını imgelemektedir. Düzenlemenin dört kenarındaki üçgen alanlardaki çizgiler de bunları temsil eden takkelerde kullanılan imgelerdir.

Gönül Kapısı (H:42x12x17cm) : Mevlana,gönül kapısının aralanarak insan-i Kamil olunacağı vurgular.Tasavvufta "Kapı Eşiği" anlamına gelen "Derviş" manevi ilerleme ve nefsini olgunlaştırmada çeşitli evrelerden geçtiğini kapı önündeki camlarla temsil edilmiştir.Çalışmanın ortasındaki üç dikey camlar diğer alemle bu alem arasındaki geçiş koridoru oluşturmayı simgeler.Dikdörtgen düzenlemedeki 4 çizgi hak dinlerin ve İmamlarını imgelemektedir. Türk Mavisi sonsuzluğu,sarı renk ışığı ve aşkın hüznünü,toprak rengi ve siyah hoşgörü ve alçak gönüllülüğü temsil eder.

Semazen (H:35x43cm)

Seramik heykel çalışması semazen ve kudüm den esinlenerek yapılmıştır. Dervişin özüne dönmek için vecd ile yaptığı sema'yı anlatır. Tasavvufta kainatın hareketine katılmayı temsil eden sema ayini yine tasavvuf müziği enstrümanlarından kudüm eşliğinde gazeller ve ilahilerle coşkulu hale getirilir. Semazenin çark halinde yaptığı sonsuz hareket kendi iç dünyasına yönelmeyi, dışla ilgisini keserek mutlak varlığa olan aşkı ifadeye dönüşür.

Hz Pir ve Sema(Q:75): Dairesel düzenleme, sonsuz hareketin kaynağını imgeler. Gezegenlerin kendi ve güneş etrafındaki dönüşlerinden esinlenerek yapılan sema, kainatın hareketine katılımı simgeler. Sarı-yeşilimsi renk yukarıdan aşağıya inen manevi beslenmeyi, kapı aralığından görülen semazenler ise sürekli hareketi simgeler. Toprak renkli kavuk ve yeşil destarı ile temsili Hz.Pir ve ona bağlı olan müşid sembolize edilmiştir. İslam minyatür anlayışındaki bu sembolik durumla, yüz ifadesinde dervişlerin müşidlerini hayal edebilmeleri, manevi bir ağırlıkla hissettirilmeye çalışılmıştır.

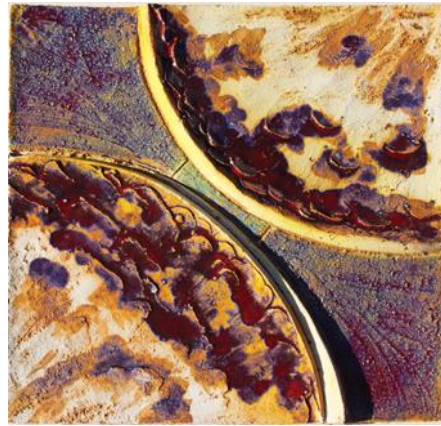
Semazenler ve Gül (37x37cm)

Mutasavvuflar 'Derviş sohbetlerinden gül kokusu gelir' derken, onların Kuran ve Sünnete bağlıklarını dile getirmişlerdir.

Hz.Muhammed ﷺ (sav) temsil eden kırmızı gül, aşkın rengi ve kokusu ile nübüvveti temsil eder. Eskiden dervişlere gül bahçelerinde görev verilerek, dikenli bir dalın sabır ve emek sonunda güle dönüşüm evrelerini yakından hissetmeleri sağlanırdı.

Dervişlerin nazik davranış ve ince ruha sahip olmaları istenirken; sultanlar için emekle yetiştirdiği bu nadide güller onun doğaya ve insana karşı saygısını çoğaltır.

Sema ayinlerindeki semazenlerin tennurelerinden gül yaprakları döküldüğünü simgeleyen bu çalışmada; minyatürde görülen farklı görüntüleri aynı yüzeyde kullanma geleneği ile rölyef ve hacimsel arayışlara yer verilmiştir.

HZ. PİR (67x30cm): Semazen sikkesi biçiminde tasarlanan bu çalışma: Mevlana'nın müteviziliği, hoşgörüsü ve evrensel ışığı ile birleştirilmiştir.

Çalışma iki bölümde ele alınmıştır. Ön bölümde: Hz.PİR'in özüne dönmüş, gönül sesine kulak vermesini temsilen yapılan sureti, yeşil-sarı renkle yaydığı evrensel mesajlarını imgeleyen çizgilere yer verilmiştir.

İnsana duyduğu derin saygısı ile toprak kadar alçak gönüllü oluşu, anıtsal ve dingin biçimde yine sikke ve toprak renkleriyle yansıtılmıştır.

1-Selamlama-I (H:17 cm)

2- Semazen H:45cm

3- Selamlama-II(H:17

1-Selamlama 1-3: Semazenlerin sema ayinlerinde teslimiyet şekliyle gönülden kutbu (siyah renkli) selamlamaları seramik heykellerle yansıtılmıştır. Sema ayinlerinde tekli, ikili ve karşılıklı selamlamalardan sonra dönmeye başlanır. Her iki düzenlemelerde farklı bir anlatım yansıtılmaya çalışılmıştır.

3-Semazen: Deniz kabuklarından esinlenerek tasarlanan semazen, sadece zemine iki noktadan değmektedir. Mevlana'nın sema için 'ayaksız, başsız bir top gibi Dosta koşmaktır' dediğinden yola çıkılarak yapılmıştır. Semaya başlarken ellerin ilk açılış şekilleri ile oluşan dairesel boşluklar dönme hızına ivme vermek için kullanılmıştır. Semazen heykeller somuttan soyuta doğru sergide düzenlenmiştir. Sanatseverlerin kolaylıkla eserle bütünleşmesinde farklı görüşlere de yer verilerek herkesime hoşgörüyü sunulmuştur.

Evrensel İnsan(Q:40, H:44cm)

Mevlana sema'yı, aşkın ve içkin duygularını, dostun darbeleri karşısında başsız ve ayaksız bir top gibi dönüşlerle ona koşmak olarak tanımlamasından esinlenerek bu çalışma yapılmıştır. Dairesel biçim dünyayı simgelemekte, ekvator eksenindeki sikkeler ise farklı ülke insanlarını imgelemek için kullanılmıştır.

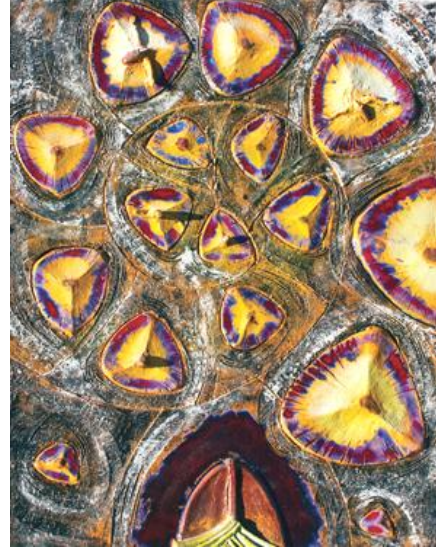
Bu düzenlemede, Mevlana'nın evrensel mesajları, doğu-batı ayrımı gözetmeksizin tüm insanlığı kucakladığı vurgulanmıştır.

Sema Ayini (120x80cm): Hz.Pir, semayı: Kainatın hareketine katılmadır diye tanımlar. Semazenlerin hem kendi çevresinde hem de meydandaki kutbun çevresinde dönmeleri kainatın hareketindeki güneş ve gezegenler gibi algılanır.

Dikdörtgen biçimli düzenleme, sonsuz hareketi simgeleyen diyagonal biçimle hareketlendirilmiştir. Düzenlemede minyatürlerde kullanılan hiyerarşik (mevki sırasına göre) yapıya uygun tasarım gerçekleştirilmiştir.

Düzenlemenin alt kısmında yer alan Mevlana sembolü, ağırlık merkezinden tüm yüzeye yayılma etkisi veren uçuşan semazenlerle dengelenmiştir. Semazenlerde farklı hacim arayışları ve kullanılan renkler düzenlemedeki görsel dengeleri sağlamıştır

Mevlana-Şems Buluşması (80x70cm)

Mevlana ve Şems buluşması sembolik kıyafetleri ile yansıtılmıştır.

Şems'in makalatında 'Allahım bani yüksek irfanla sohbet edeceğim bir Veli kulunla buluştur' aşk-ı niyazına karşı rüyasında Mevlana ile buluşacağı müjdelendir. Aynı istekte olan Mevlana'ya da Şems gösterilmiştir.

Mevlana'nın Şems'le buluşmasında ona duyduğu derin saygıyı, eğilerek ifade eden düzenleme, dikdörtgene yakın kare biçiminde tasarlanmıştır. Turkuaz gökyüzü ve zemindeki kırmızı ile iki aşkın buluşmasında toprak renkli ve sarı-yeşil destarlı kavuklar, plastik bir anlatım diliyle anlatılmıştır.

Evrensel Sonsuz bir Devinim: Sema (Ø 28cm) :

Dünyadaki üç ana kıtayı simgeleyen dairesel biçimler, farklı kalınlık ve beyazlıkta kullanılan astarlarla yüzeyde hacim arayışlarına gidilmiştir.

Düzenlemenin ortasında bulunan dairesel çizgiler, dört dini temsil eder. Ortadaki beyaz zeminli düzenlemede Mevlana'nın hoşgörüsüne yönelen insanlar, soyutlanmış biçimlerle ifade edilmiştir. Çekim merkezi gibi farklı kıta ve ülkelerdeki insanları etkisi altına alan Mevlana, bu düzenlemede güneş ve etrafındaki gezegenler gibi düşünülmüştür. İki tarafta yer alan siyah zeminli dairesel biçimlerde, beyaz tennureli semazenlerin dönüşleri soyut arayışlarla aktarılmıştır.

Düzenlemenin kendi içinde ve bütün olarak hareketlendirilmesi, evrenin sonsuz devinimine semazenlerin semayla katılmaları soyut arayışlarla yansıtılmıştır.

